

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KARLJEVA ULICA 82. V. TELEFON 55-22 DO 55-26 ROKOPISI SE NE VRAČAJO IZHAJA VS AK DAN RAZEN PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

INSERATNI ODDELEK LJUBLJANA. TELEFON 39-32, 39-33 POSTNI ČEKOVNI RACUN V LJUBLJANI ŠT. 60 4045 08 OGLASI PO CENIKU MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTESLOVENIJE

Gospodarski temelji Trsta

V času, ko zavezniški gospodarski strokovnjaki proučujejo izgleda bodočega gospodarskega razvoja Trsta, si prizadeva italijanski šovinistični tisk na vse načine dokazovati, da Trst s prključenim svobodnim ozemljem ni sposoben za samostojno gospodarsko življenje, da prebivalstvo Trsta ni sposobno preživljati se z lastnim delom, marveč da je prisiljeno iskati pomoči drugod. Z drugimi besedami: dokazati hočejo, da se tržaskemu gospodarstvu nujno potrebuje krediti in posojila, da mora torej se nadalje ostati torišče za izkoriščanje mednarodnega kapitala. V resnici pa ima Trst vse pogoje za zdrav in krepak gospodarski razvoj. Potrebno je samo, da mu pustimo svobodno dihati ter da se otruse finančnega suženjstva tujemu kapitalu, v katerega ga je vkvalo 25letno fašistično gospodarstvo. Osnovni pogoj za to je, da se čim tesneje nasloni na svoje naravno gospodarsko zaledje, to je predvsem na Jugoslavijo in na podonavske in balkanske države. Tržaska luka je gospodarski činičel, ki jamči za uspešen gospodarski razvoj, če se odstranijo v preteklosti umetno ustvarjene ovire. Dokler je bil Trst povezan s svojim naravnim zaledjem in Srednji in južnovzhodni Evropi, je bil luka svetovnega pomena. Ze sam tranzitni promet z državami v zaledju je bogat vir dohodkov tržaska gospodarstva. Poleg zasluzka za dela v pristanišču prinaša dohodke tudi za zavarovanje in prevoz. Trst pa ima poleg tega tudi močno veleindustrijo, ki je drugi osnovni temelj tržaska gospodarstva. Tudi razvoj te industrije je odvrsen od istega zaledja, ki ji lahko nudi ne samo kupce, marveč tudi potrebne surovine. Svoje izdelke bo mogla tržaska industrija najbolje prodajati agrarnim državam in državam, ki so bile v vojni močno razdejane in kjer se sedaj obnavlja. To velja tako za Jugoslavijo kakor za Madžarsko, Ro-

Delegat FLR Jugoslavije na londonski konferenci dr. Iveković o pripravah za mirovno pogodbo z Nemčijo

London, 28. jan. (Tanjug.) Jugoslovanski delegat dr. Mladen Iveković je imel danes pred namestniki zunanjih ministrov naslednji ekspoziciji zvezi s pripravami mirovne pogodbe z Nemčijo: »Gospod predsednik! Gospodje delegati! Vlada FLRJ je s hvaležnostjo sprejela poziv namestnikov zunanjih ministrov, da razloži na tem zasedanju svoje poglede na probleme v zvezi s pripravami mirovne pogodbe z Nemčijo. Ob tej priložnosti je v posebni spomenici razložila svoje stališče do osnovnih vprašanj, ki se nanašajo na problem vojne Nemčije. Nijama namena dotakniti se v tem ekspoziciji vseh teh osnovnih vprašanj. Zadržal se bom samo na enem problemu, ki posebno zanima Jugoslavijo. To je problem nemških reparacij in vseh vprašanj, ki so z njim neposredno povezana. Jugoslovanska vlada smatra, da se ravno na tem problemu, ki Jugoslavijo živo zanima, preizkuša vsa gospodarska politika velikih sil do premagane Nemčije. Istočasno hoče opozoriti konferenco namestnikov zunanjih ministrov na dejstvo, da gre pri tej politiki zlasti za izvajanje sklepov krimskih konferenc in potsdamskih sklepov. Čeprav krimski deklaracija zelo jasno navaja, da bo morala Nemčija v največjem možnem obsegu v naravi povrniti škodo, nastalo zaradi upustnosti in trpljenja, ki jih je povzročila Združenim narodom, in čeprav so v potsdamski deklaraciji podrobno konkretizirane obveznosti Nemčije, se reparacijski program do danes tako rekoč še ni pričel izvajati. Danes, leto dni po roku, do katerega bi bilo treba določiti nemško industrijsko maso, ki je na razpolago za reparacije, ne vemo, s čim lahko računamo, in ali sploh lahko računamo vsaj na delno povračilo škode od Nemčije. Okupacijske oblasti zapadne Nemčije zavlačujejo izročitve reparacij vsaj tistih nemških industrijskih objektov, glede katerih je Kontrolni svet v Berlinu kot četvrti zavezniški organ sklenil, da se demontirajo. Dosedanje dodeljevanje s posredovanjem medzavezniške agencije za reparacije, v glavnem posameznih in izločenih industrijskih naprav in enega dela nemškega trgovskega brodogojstva, ne predstavlja niti enega odstotka vrednosti, ki bi jo moralo 18 narodov članov medzavezniške agencije za reparacije — dobiti v imenu reparacij. Dejansko je bilo razdeljeno med omejenih 18 narodov nemških industrijskih naprav v skupni vrednosti približno 13 milijonov dolarjev. Ako primerjamo vrednost vseh dosedaj dodeljenih objektov — torej industrijske naprave + ladje — s skupno materialno škodo, povzročeno z razrušenjem in ropanjem, ki jo je 18 napadenih držav pretrpelo v vojni proti Nemčiji in njenim satelitom in ki znaša po podatkih pariške reparacijske konference 53,4 milijarde ameriških dolarjev, potem vidimo, da znaša vrednost vseh reparacijskih objektov, stavljenih doslej na razpolago omejenim 18 narodom, samo 0,2% celotne materialne škode. Smatram za potrebno poudariti, da je izmed vseh držav, ki imajo pravico do reparacij iz zapadnih okupacijskih zon, Jugoslavija najtežje prizadeta s takim izvajanjem reparacijskega programa. Izguba narodnega bogastva Jugoslavije v vojni proti Nemčiji in njenim satelitom znaša 9,1 milijarde ameriških dolarjev, t. j. 17% skupnih izgub 18 zavezniških držav članic IARA (medzavezniške agencije za reparacije). In vendar je Jugoslavija doslej prejela na račun nemških reparacij komaj 0,04% zneska svojih prej navedenih izgub. Reparacijske pravice in zahteve 18 napadenih narodov proti Nemčiji bi morale znašati v smislu razgovorov v Parizu 10 milijard dolarjev. Prav toliko je bilo določeno za ZSSR. V tej vsoti je tudi vrednost ladij morske in notranje plovbe, nemških naložb v inozemstvu, nemške tekoče proizvodnje itd. Vlada FLRJ s obžalovanjem ugotavlja, da si ni moglo danes o reparacijskih dajatah ustvariti niti približne slike. Države, ki pričakujejo od Nemčije reparacij, ne vedo ničesar pozitivnega o usodi nemških naložb v inozemstvu, zlasti v nevtralnih državah. Se več, dosedajni rezultati razgovorov treh pooblaščenih zavezniških držav — Francije, Velike Britanije in ZDA — z nekaterimi nevtralnimi državami dokazujejo, da obstaja v določenih finančnih krogih zavezniških in nevtralnih držav močna tendenca, da bi prekrili in kamufilirali nemški velekapital v inozemstvu. V vrsti nemških podjetij v nevtralnih državah se pojavljajo novi lastniki v obliki različnih korporacij, družb in trustov stroške. Hkrati je Prezidijski Ljudski skupščine FLRJ odredil, da se bo rodbini pokojnega Vicka Glumčiča izplačevala kot narodno priznanje mesečna vsota v višini njegovih prejemkov.

ih more Nemčija že danes poslati in s katerimi se okoriščajo samo okupacijske sile Nemčije. S tem v zvezi mi je čast opozoriti konferenco namestnikov zunanjih ministrov na resolucijo št. 2 dodatka k pariškemu sporazumu, ki določa ravno takšne neodložljive pošiljke predmetov tekoče proizvodnje v imenu nemških reparacij. To resolucijo so podpisale vlade Albanije, Danske, Egipta, Francije, Grčije, Indije, Luksemburga, Norveške, Holandije, Češkoslovaške in Jugoslavije. V resoluciji je jasno izraženo stališče teh vlad do vprašanja nemške tekoče proizvodnje, o čemer v zadnjem času v mednarodni javnosti tako živo razpravljajo. Navedena dejstva so v tesni zvezi s splošno politično smerjo, ki jo vodijo določene okupacijske sile Nemčije in vprašanju ekonomske razorožitve Nemčije in izvedbe krimskega in potsdamskega reparacijskega programa. Iz navedenega sledi, da obstoja glede reparacijske politike v zapadni Nemčiji resen odpor proti demontiranju nemške industrije v obsegu, predvidenem v potsdamski deklaraciji in v sklepih pariške konference o reparacijah. Ta smer se na drugi strani odraža v širokem finansiranju nemške industrije in nemškega gospodarstva sploh v zapadnih okupacijskih zonah Nemčije — finansiranju, ki gre predvsem v korist nemških industrij. Odraža se v odnosu okupacijskih sil z zapadne Nemčije do nemških trustov in koncernov, ki niso bili uničeni, kakor to zahtevajo sklepi potsdamske deklaracije. Ne bo težko takšno politiko točno in jasno opredeliti. Gre za oživitve gospodarske, predvsem industrijske zmogljivosti Nemčije, ki je vedno v tesni zvezi z vojaško zmogljivostjo, in to na škodo obnoje držav, ki so bile zaradi vojne najbolj prizadete in brez ozira na odnos med dvigom nemškega gospodarstva in dvigom razrušenih držav, žrtve nemškega napada. Prehitro se pozablja, da je bil eden izmed vzrokov nemškega prodi-

Odmev podlega zločina v Neaplju

Odgovornost angleških vojaških oblasti je popolnoma jasna, ker so bile v naprej obveščene o zločinskih namerah Mihajlovičevih četnikov, ki so v njihovi službi

Rim, 28. jan. (Tanjug.) V zvezi s podlim ubojem vršilca dolžnosti jugoslovanskega konzula v Neaplju Vicka Glumčiča objavljajo številni italijanski listi uradno poročilo jugoslovanske delegacije pri zavezniškem sosvetu za Italijo. Glasilo Komunistične partije Italije »Unitas« prinaša to poročilo v celoti, drugi listi pa poudarjajo najvažnejša dejstva v zvezi z ubojem. Tržaski »Primorski dnevnik« poudarja, da je jugoslovanska delegacija pri zavezniškem sosvetu obvestila zavezniško vrhovno poveljstvo za Sredozemlje, da je prejela obvestila o zahrbtnih namerah četnikov, da ubijejo člane konzulata FLRJ, tako da so bile zavezniške oblasti popolnoma obveščene o namerah četnikov, ki so v njihovi službi, na področju Neaplja. Prav tako poudarja list, da je dal angleški major Carter pismeno jamstvo jugoslovanskima uradnika predstavnikoma Glumčiču in Engelu, da četniki niso oboroženi. Zlasti poudarja, da nista prišla Glumčič in Engel 25. januarja, ko so ju napadli četniki, obiskat »razseljenec« v taborišču — kakor so trdili v zavezniških krogih, ampak v pisarno angleškega poveljnika Carterja, da bi uredila neke formalnosti v zvezi

Vicko Glumčič

z njuno misljo. Ob napadu na jugoslovanske predstavnike ni pozval angleški poveljnik niti 12 angleških vojakov, ki jih je imel pod svojim poveljstvom v taborišču, da bi interve-

Angleške vojaške oblasti niso storile ničesar, da bi zločin preprečile

Rim, 28. jan. (Tass.) Jugoslovanska delegacija pri zavezniškem sosvetu v Italiji je objavila poročilo, v katerem navaja podrobnosti o umoru vršilca dolžnosti generalnega konzula FLRJ v Neaplju Vicka Glumčiča in težkimi telesnimi poškodbami člana jugoslovanske delegacije v Italiji Engela. Ta dva zločina je izvršila tolpa četnikov v prostorih poveljstva britanskega taborišča v Neaplju, v katerem so nastanjene osebe, ki so služile v izdajalskih odredih Mihajlovičevih. Poročilo ugotavlja, da sta oba jugoslovanska predstavnika dobila pismeno odobritev zavezniškega štaba v Caserti za obisk omejenega taborišča. Poleg tega so zavezniške oblasti izdale tudi pismeno jamstvo, da so četniki v taborišču razoroženi. Tolpa zločincev je napadla jugoslovanske predstavnika v navzočnosti poveljnika taborišča — angleškega majorja in drugih angleških oficirjev, v trenutku, ko sta Jugoslovana vstopila v pisarno poveljnika taborišča, da bi vodila redna pogajanja. Med razgovori je skupina četnikov, ki opravljajo stražarsko službo v taborišču, vdrla v prostore poveljstva. Čeprav sta jugoslovanska predstavnika takoj zahtevala, naj se pokliče vojaška policija, angleške taboriščne oblasti niso podvezle nobenega ukrepa proti zločinskemu nastopu svojih podrejenih četnikov, zaradi česar so mogli izvršiti svojo zločinsko namero.

Uboj je bil izvršen na ozemlju pod angleškim nadzorstvom

Leipzig, 28. jan. Lipski radio prenaša izjavo jugoslovanske delegacije pri zavezniškem sosvetu v Italiji o zločinskem napadu četnikov na uradne predstavnike Jugoslavije v taborišču v Neaplju. Prav tako navaja tudi izjavo predstavnikoma italijanskega zunanjega ministra, v kateri je rečeno, da je bil izvršen uboj jugoslovanskega konzula na ozemlju, ki je pod angleškim nadzorstvom.

Vicko Glumčič bo pokopan na državne stroške

Beograd, 28. jan. Vlada FLRJ je sklenila, da bo Vicko Glumčič, ki so ga ubili četniki v angleškem taborišču pri Neaplju, pokopan na državne

Spomenica vlade FLRJ namestnikom zunanjih ministrov o mirovni pogodbi z Nemčijo

London, 28. jan. Jugoslovanska delegacija je izročila namestnikom ministrov za zunanje zadeve naslednjo spomenico o vprašanju Nemčije: »Glede na sklepe Sveta ministrov za zunanje zadeve z dne 12. decembra 1946. l. v New Yorku, kakor tudi v zvezi s pozivom, naj namestniki ministrov za zunanje zadeve sporoči svoje mnenje o vprašanju Nemčije, smatra vlada FLRJ, da je treba pri pripravah mirovne pogodbe z Nemčijo upoštevati naslednje: 1. Vlada FLRJ stoji na stališču sklepov jaltke in potsdamske konference ki sta postavili temeljna načela za reševanje vprašanje Nemčije. Nemogoče je pozabiti, da je bil temeljni motiv, poleg motiva samoodbrane, prav tisti motiv, ki je zbilžal in povezal Združene narode, namreč, da se z zmago nad nemškim fašizmom za vedno onemogoči, obnova nemškega imperializma in napadalnosti. Vse probleme današnje Nemčije je treba gledati predvsem s tega stališča. Zato je izhodišče za reševanje problemov vojne Nemčije vojska, gospodarska in duhovna razorožitev Nemčije, ki jo je treba izvesti v času daljše zavezniške okupacije in kontrole. Nujnost tega je treba danes poudariti glede na pravkar objavljene podatke »Mednarodnega komiteja za proučevanje evropskih vprašanj« o nacistični odgovornosti v Nemčiji ter o rezervah nacističnega kapitala v inozemstvu. 2. Uspešna dosega skupnih ciljev, ki so bili sprejeti na Jalti in v Potsdamu, imperativno zahteva enotno politiko okupacijskih oblasti. Ta enotna politika mora temeljiti na gospodarski enotnosti Nemčije v smislu potsdamskih sklepov. Posebno na gospodarskem področju je enotna politika okupacijskih oblasti pogoj za uspešno denacifikacijo — za odstranitev nacitov iz nemškega gospodarstva, s katero je najtesneje povezane uničenje kartelov, sindikatov, trustov vin drugih zvez monopolističnega značaja, kakor tudi likvidacija velepossestev, ki so osnova junkerstva. Jasno je, da mora vsaka razlika pri izjavanju politike glede teh vprašanj pripeljati do težkih, ne samo gospodarskih, ampak predvsem tudi do težkih političnih posledic. Z druge strani pa naj bi soglasno in dosledno izvajanje denacifikacije na podlagi praktičnih izkušenj pripeljalo do enotne oblike organizacije nemškega gospodarstva. S tega stališča je treba proučiti tudi vprašanje politične enotnosti nemškega naroda. Ker misli vlada FLRJ, da je nemogoče s kakršno koli politiko v prihodnji dobi uresničiti razdelitev

Spomenica vlade FLRJ namestnikom zunanjih ministrov o mirovni pogodbi z Nemčijo

Nemčije, ki je posledica zgodovinskega razvoja iz 19. stoletja, opozarja vlada FLRJ, da je konkretna naloga zaveznikov ta, da najdejo primerne oblike enotne politične in gospodarske kontrole in postopnega uvajanja nemškega naroda v državno upravo preko graditve samouprave na nižjih stopnjah. Potsdamski sklep, da se mora »uprava nemških notranjih zadev« usmeriti k decentralizaciji politične strukture in k razvoju lokalne odgovornosti, navaja k temu, da demokratične prevzgoje nemškega naroda na razvalinah hitlerjevskega državnega stroja ni mogoče drugače izvesti. Cilj zaveznikov ni bil, da se uniči politična enotnost Nemčije. 3. V politični ureditvi Nemčije je treba kot predpogoj za njen demokratičen miroljuben razvoj likvidirati Prusijo kot glavni vzrok in nosilca nemške napadalnosti, tako zoper vzhodnega soseda Nemčije, kakor tudi zoper ostale narode. Glavni, toda ne tudi edini udarec pruski tradiciji predstavlja uničenje nemške oblasti na poljskih ozemljih vzhodno od Odra in Nise. Vlada FLRJ smatra, da so ozemeljske zahteve Poljske nasproti Nemčiji v vsakem oziru upravičene. Prav tako so iz razlogov varnosti upravičene zahteve Češkoslovaške za popravo meje nasproti Nemčiji. Vlada FLRJ naglašata tudi vprašanje Lužiških Srbov — najmanjšega slovenskega naroda — ostanka slovenskih plemen, ki so nekoč živela na vsem ozemlju med Labo in Odro. Tudi njim je treba zagotoviti osnovne nacionalne pravice in jim omogočiti svoboden nacionalni razvoj. 4. K likvidaciji nemške napadalnosti spada tudi vprašanje nemških manjšin v državah Vzhodne in Južnovzhodne Evrope, ki so bile oporišče za nemški napad. Te manjšine so imele prav posebno veliko vlogo v času med dvema vojnama. V tej dobi so bile že pred Hitlerjevimi prihodom na oblast organizirane za posle političnega in gospodarskega vohunstva, v času nacistične Nemčije pa so postale njena peta kolona. To velja za Jugoslavijo v enaki meri kakor za Češkoslovaško, Poljsko in Madžarsko. Nemška manjšina v Jugoslaviji je ob napadu hitlerjevske Nemčije organizirano podpirala državni, zlasti vojaški, aparat, med vojno pa je bila poleg Avstrijev glavno orodje za izvajanje nasilja in ropanja. Tako imenovani Volksdeutscherji so se že s samim tem izključili iz jugoslovanske državne skupnosti. Večji njihov del je pobegnil iz Jugoslavije skupno z nemško vojsko. Glede preostalega dela, okrog 100.000, zahteva vlada

FLRJ, naj se v skladnosti s potsdamskim sklepom o nemških manjšinah na Poljskem, v Češkoslovaški in Madžarski sklene, da jih mora sprejeti Nemčija. 5. Vlada FLRJ gleda s simpatijami na zahteve francoskega naroda, ki je bil v 80. letih trikrat žrtev nemškega vdora, in bo podpirala v okviru navedenih načel pravilne zahteve tudi drugih zapadnih sosedov Nemčije. 6. V potsdamskih sklepih je bila gospodarska razorožitev Nemčije pravilno povezana z vprašanjem reparacij. Da bi se uničil vojni potencial Nemčije, je bilo določeno, da se zmanjša raven nemške industrije in da se tiste industrijske naprave, ki so nepotrebne za gospodarstvo miroljubne Nemčije in kolikor niso podvržene uničenju, razdele med oškodovane narode na račun reparacij. Vlada FLRJ meni, da sklepi zavezniškega kontrolnega sveta iz marca leta 1946. o ravni nemške industrije v načelu ustrezajo ciljem potsdamske deklaracije, in se trudi, da bi čim prej prišlo do jasne in definitivne politike v tem pogledu. Glede na reparacije postavlja vlada FLR, naslednje zahteve: a) najnujnejše naj se ugotovi industrijska reparacijska masa; b) nujno naj se začne dobavljati kompletni nemški industrijski objekti; c) preostali razpoložljivi del nemškega trgovskega pomorskega brodogojstva, prav tako pa tudi tozadnji del rečnega brodogojstva, naj se da na razpolago za reparacije; d) čim prej naj se vrne monetarno zlato, ki ga je Nemčija naropala v zavezniških deželah; e) ustanovi naj se anketa komisija, ki bo proučila vprašanje likvidacije nemškega premoženja v inozemstvu, zlasti v nevtralnih deželah; f) nemško premoženje v zapadnih okupacijskih conah Avstrije naj se da na razpolago za reparacije; g) v smislu resolucije št. 2 aneksa pariškega sporazuma o reparacijah naj se nujno zadosti reparacijskim potrebam dežel iz tekoče nemške proizvodnje. Vlada FLRJ si pridržuje pravico, da bo pozneje po potrebi popolneje in podrobneje obrazložila svoje stališče.

Nadaljevanje na 2. strani

Proglas Centralnega sveta Ljudske mladine Jugoslavije o gradnji proge Šamac → Sarajevo

Mladina Jugoslavije!

Sretna bodočnost ter lepše in srečnejše življenje zahtevata od našega ljudstva nove in nove napore. Pri uresničenju tega lepšega življenja naša mladina, kakor tudi do sedaj, ne bo zaoznojala za napore svojega ljudstva. Mlade roke Ljudske mladine Jugoslavije so pripravljene, da poklonijo svoji mladi republiki nov dar, najlepši, ki ga bo to leto sprejela od svojih sinov in hčera. Na poziv maršala Tita v preteklem letu je mladina Jugoslavije z uspehom izvršila svoje obveze in zgradila progo Brčko-Banovići. Po njej danes s premožnim navorom vlaki pojejo veselo pesem zmage, a neutrudljivo mlado pokolenje se je že lotilo izvedbe novih načrtov.

Ljudska mladina Jugoslavija si je postavila novo nalogo – zgraditi drugo mladinsko progo Šamac–Sarajevo.

Mladinci in mladinke! Obveznost, ki smo jo prevzeli, ne bo lahko izpolnili. Mladinska proga se bo vila od Šamca na Savi vse do Sarajeva v skupni dolžini 237 km. Ob njej bomo zgradili 37 železniških postaj, velik most na Savi in več mostov preko reke Bosne, prebili bomo 1550 m dolg predor pri Vranduku in izkopalj 3.800.000 m zemlje in kamena. 180.000 mladincev bo moralo v čim krajšem roku opraviti to delo.

Izvršitev teh nalog bo zahtevala ogromnih naporov vseh naših mladinskih organizacij kakor tudi vsega ljudstva, vendar pa bomo z izkušnjami, ki smo si jih pridobili v preteklem letu, to delo z uspehom izvršili. Izpolnili bomo našo novo obveznost – zgraditev proge Šamac–Sarajevo, ker je to volja Ljudske mladine, za katero ni nepremagljive trdnjave.

Mladinska proga Šamac – Sarajevo bo nova zmaga narodov Jugoslavije. To bo prvi člen v nadaljnjem izvajanju petletnega načrta industrializacije in elektrifikacije naše domovine. Pri tem se bosta še poglobila in okreplila bratstvo in enotnost naših narodov.

Proga bo nov dokaz, kaj se more doseči v svobodni in neodvisni državi, v kateri je ljudstvo vzelo oblast v svoje roke. Ta proga bo uvertura ljubezen vseh demokratičnih narodov do narodov Jugoslavije in zbližala napredno mladino drugih dežel z našo mladino. Razgrnila nam bo nečrna bosanski planin, ki krijejo neizčrpana rudna bogastva. Proga bo del poti, ki vodi k obalnim in pristaništem našega Jadrana. Pospešila bo zgraditev novih tovarn, ki bodo omogočile čim večje izkoriščanje bogastva naše dežele.

Naša domovina prehaja v tem letu v načrtno gospodarstvo, izkoriščajoč pridobitve dosegane borbe in dela. To leto se bo pričelo z ustvarjanjem petletnega proizvodnega načrta, ki bo povzdignil našo domovino iz ekonomske zaostalosti. Nove tovarne, železniške proge, električne centrale in druge ustanove bodo omogočile našemu ljudstvu boljše in kulturnejše življenje. Mladinska proga Šamac–Sarajevo je del petletnega načrta in istočasno največja novogradnja v letu 1947. Prav zato moramo na tem delu pokazati, kako bomo narod Jugoslavije dvigali svoje načrtno gospodarstvo, s kakšno hitrostjo in kakšnim poletom se dela v novi Jugoslaviji. Zato ni naš cilj samo, da izvršimo to nalogo, temveč da pri njeni izvršitvi pokažemo, kakšen bo tempo izpolnjevanja petletnega načrta, s kakšno brzino se bodo izvrševali načrti v gospodarstvu in kako bomo narod Jugoslavije prekašali vse norme, ki so bile kdaj postavljene.

Pri uresničenju tega načrta naj bo mladina kakor vedno v prvih vrstah na fronti dela. Naj delo na progi še bolj uvrsti visoko zavest, da zaslužimo ime Ljudska mladina, naj to delo še enkrat potrdi, da smo res Ljudska mladina.

Mladinci in mladinke! Mladinska proga Šamac–Sarajevo bo nova velika solá našega mladega pokolenja. Na progi si bomo mladi graditelji pridobili bogate življenjske izkušnje, razvila bo svoje organizatorske sposobnosti in dvignila svoj kulturni ni-

vo. Na progi se bodo skovali tisoči novih strokovnih kadrov, ki bodo s svojim znanjem, svežimi močmi in delovnim poletom zagotovili tudi nadaljnje uresničenje petletnega gospodarskega načrta, naša organizacija pa si bo pridobila tisočih novih sposobnih voditeljev. Mladinska proga bo vzgajala mlade ljudi v duhu predanosti svojemu narodu in ljubezni do domovine. Naučila jih bo, da ni zaprek, ki jih ne bi mogli premagati, če gre za procvit svobodne domovine.

O progi Brčko–Banovići pravi mladina: »Proga smo zgradili, a proga je zgradila nas.« To geslo se bo lahko še v mnogo širšem pomenu uporabljalo pri gradnji mladinske proge Šamac–Sarajevo. Ko se bo mladina spustila v borbo s prirodo in jo pokorila, si bo obogatila ne samo svoje delovne izkušnje, temveč bo v sebi razvila tudi upornost, borbenost in samozavest.

Mladinci in mladinke Jugoslavije! Smo pred izvršitvijo velike naloge, ki jo je postavil pred nas tovariš Tito. Zato že sedaj pričnite s pripravami za čim večjo udeležbo pri gradnji mladinske proge Šamac–Sarajevo. Javljajte se množično v delovne brigade, da preživite dva meseca pri gradnji proge skupaj z desettisoči mladinci in mladenki iz vseh krajev naše domovine. Dva meseca dela, odmor, zabave in tovarštva ob reki Bosni bo najboljši odmor in najboljša uvertura vašega telesa in duha.

Mladina iz tovarn in podjetij! Ti si bila v dosedanjih naporih pri obnovi in gradnji vzor požrtvovalnosti

naše mladine. Zato z novimi uspehi v proizvodnji pomagaj pri nadaljnji gradnji naše dežele in kuj orožje, s katerim bodo naši graditelji mladinske proge Šamac–Sarajevo dosegli velike zmage.

Mladina iz vasi! Na tvojih ramah bo v velik meri graditev proge. Z udeležbo pri gradnji progi si boš razširila svoje obzorje in okrepila telo s fizkulturo. Pohiti z vseh strani, iz vseh vasi, da se uvrstiš med graditelje proge Šamac–Sarajevo.

Srednješkolska in študentska mladina! Uči se, da boš lahko pravočasno in z uspehom položila svoje izpite in se nato udeležila gradnje proge Šamac–Sarajevo.

Mladina! Delo na mladinski progi se bo začelo 1. aprila. Vsak mladinec in mladinka mora spoznati pomen proge in naše obveze! Po vseh aktivnih prevzemih obveze o številni mladinci, ki bodo šli na progo! Formirajte brigade, čete in štabe ter opremite mladince! Pripravljajte vse za kulturno prosvetno delo na progi, da se bodo mladinci vrnili z nje z bogatim znanjem! Organizirajte pomoč družinam mladincev, ki bodo odšli na progo. Pomagajte jim pri obdelovanju zemlje!

Napravite vse, da bo naša akcija na progi Šamac–Sarajevo nova velika zmaga Ljudske mladine Jugoslavije, ki bo z novo slavo oventala njeno ponosno ime!

V Beogradu, 22. januarja 1947.
CENTRALNI SVET
LJUJSKE MLADINE JUGOSLAVIJE

Deseti dan tekmovanja: „Več premoga našim železnicam“

Kljub slabemu vremenu in snežnim zametom, ki ovirajo izvoz premoga, rudarji senjskih rudnikov vztrajno tekmujejo. Uspeh je vsak dan večji. Tako so 23. januarja za 64,2% prekorčili dnevni proizvodni načrt, a dan pozneje, ki je bil obenem deseti dan tekmovanja, so dosegli višek, namreč 80% prekorračne dnevnega proizvodnega načrta.

V rudniku Bare Resava so dne 23. t. m. za 45% preseglj proizvodni načrt. Posebno se je izkazala v tem rudniku skupina Petrovič–Rasić–Cirković, ki je nakopala ta dan 24 ton premoga. Deseti dan tekmovanja je rudnik Bare Resava preseglj povprečno proizvodnjo za 38%, skupina Ignjatović–Tasić–Dereta pa je nakopala 30 ton premoga. Lepe uspehe

so dosegli tudi v rudniku Sivrtič. 23. januarja so preseglj proizvodni načrt za 13,8%, dan pozneje pa za 24,8%, kar pomeni znatno povečanje dnevne proizvodnje.

V trboveljskih rudnikih, v zagorskem revirju, v Hrastniku in Laškem so rudarji deseti dan tekmovanja pod geslom »Več premoga našim železnicam« izpolnili in ponekod tudi preseglj proizvodni načrt. V Trbovljah se je posebno izkazala brigada Erika Kotarja, v Zagorju je bila najboljša skupina Ivana Dežmana, v Hrastniku skupina Alojza Šmida in v Laškem skupina Mihe Ivškega. V Velenju so 24. januarja, to je deseti dan tekmovanja, za polnih 18% preseglj proizvodni načrt.

Delovni obračun mariborske livarne

Mariborska livarna, ki je bila med vojno močno porušena in januarja 1946 že usposobljena za obratovanje, je že preseglja najvišjo predvojno proizvodnjo iz leta 1940 za 180%. Januarja lanskega leta je pričela obratovati livarna in oddelek za izdelovanje vlečene medenine, v marcu pa oddelek za izdelavo armatur in vlečnega okovja. Obnova vseh delovnih prostorov v podjetju je bila končana meseca junija, stroje pa še obnavljajo in popravljajo.

Maja 1946 je produkcija vlečene medenine dosegla predvojno proizvodnjo, do konca leta pa jo je že prekorčila za povprečno 200%. V oddelku za izdelavo armatur, ki jih je podjetje pred vojno izdelovalo kot postranski produkt, je bila ob koncu leta 1946 presežena majška proizvodnja za 280%. V decembru je oddelek za gradbeno okovje preseglj predvojno proizvodnjo za 150%, livarna surovih odlitkov pa za 95%.

Storilnost na delovno uro je sorazmerno s predvojno delovno uro prekoračena za 9%, kar je bilo doseženo s prvotno preureditvijo obrata. Norme so uvedene v 80 do 100 primerov v oddelkih vlečene medenine, armature in gradbenega okovja, in so že povprečno prekoračene za 15%. V oddelku za brušenje so delavci sami postavili normo, ki jo je uprava podjetja morala znižati, ker je bila previsoka.

Z vzgojo strokovnega kadra je sindikalna podružnica v sporazumu z upravo podjetja pridobila šestme-

sečni teoretično-praktični živarski tečaj. Delavci imajo svojo knjižnico, ki šteje že nad sto knjig. Sedaj namerjavajo ustanoviti svoj pevski zbor. Mnogo delavcev goji ping-pong in šah.

Podjetju so pričeli graditi garđerobo in kopalnico, da se tako izboljšajo higienski pogoji delavcev.

Delavci prostovoljci pripravili cesto pri Dogošah

Na pobudo cestarja Karnera Fr. je 48 delavcev prostovoljno popravilo 2 km ceste pri vasi Dogoše v okraju Maribor okolica. 24 delavcev je opravljalo vozaška dela, drugi pa ostala. Uprava cest v Mariboru je odstopila v ta namen potreben gramoz. Po vseh 2 km dolgi cesti so vozniški razvozili 551 m³ gramoz. Popravilo in obnova ceste je bilo izvršeno v 1000 delovnih urah. Pri delu so se posebno odlikovali Lanuš Rafael, Auer Ivan, Kramer Simon in Medved Štefan.

Delavci in namestečnici vojno-tehničnega zavoda »Tito« v Slavnskem Brodu so sprejeli načrt prvomajskega tekmovanja. Obljubili so, da bodo za 180% preseglj delovno normo, za 100% zmanjšali proizvodne stroške in za 50% povečali prihranek materiala. Posebne obveze so sprejeli za kulturno prosvetno delo in za fizkulturo. Najboljša delovna skupina v zavodu bo vsakih 7 dni nagrajena s prehodno zastavo.

Gradbena delavnost v grosupeljskem okraju

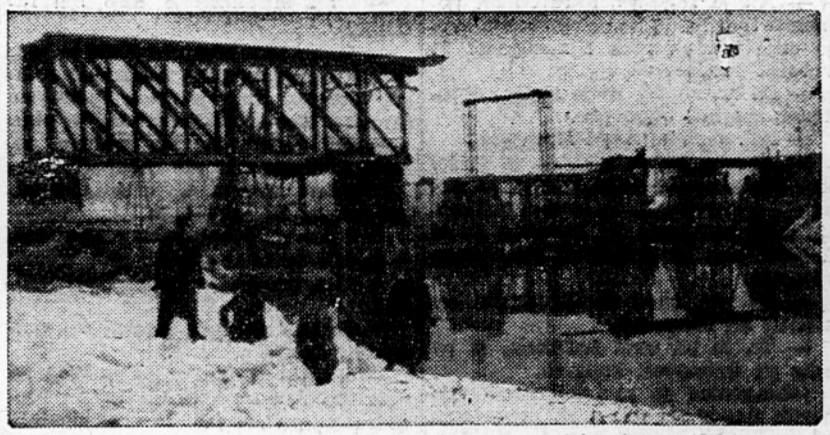
Okrajni ljudski odbor Grosuplje je ob prevzemu gradbenih nalog osnoval okrajni obnovitveni odbor, v katerem sodelujejo člani okrajnega ljudskega odbora in množičnih organizacij. Obnovitveni odbor bo organiziral prostovoljno delo in zbral razpoložljiva materialna sredstva. Za tehnično vodstvo obnovitvenih zadrug bo skrbel okrajni gradbeni referent, za administracijo pa zadrugni referent. Poleg tega imajo obnovitvene zadruge pri okrajnem odboru nameščena za nabavo in razdelitev gradbenega materiala.

Od 15. septembra lanj je v okraju Grosuplje obnavljala gradbeno podjetje Dolenjgrad, ki je do 1. januarja 1947 opravilo za pol milijona gradbenih del. Po razpustu tehnične baze se je podjetje razširilo in bo v letošnji gradbeni sezoni zaposlilo okrog 150 delavcev ter prevzelo za 4.200.000 gradbenih del. Za bodočo gradbeno

sezono član Dolenjgrada izdejujejo načrte, delavci popravljajo orodje in samokolnice, gradijo novo skladišče in popravljajo opekarno Dob. Tehniki so zaposleni tudi z načrti za razširjenje upravnega poslojpa.

Letos bo podjetje obnavljalo porušene šole v okraju in javne zgradbe v Grosuplju. Obnovili bodo več stanovanjskih in gospodarskih poslojij, zgradili bodo traktorske postaje in šolo na Muļjavi ter dokončali preureditve prostorov notranjega odseka ljudske odbora. Popravili bodo upravno poslojpe v Temenici in končali obnovo opekarne Dob.

Podjetju primanjkuje gradbenih strokovnjakov in sposobnih delovodij. Ker pa bodo uvedli letos v okraju nadzorstvo, ki bo preprečilo šušmarstvo, se bo število gradbenih delavcev mlzarjev in tesarjev pri Dolenjgradu in obnovitvenih zadrugah znatno povečalo.

V prvi polovici februarja bo kot poslednji objekt na že obnovljeni belokranjski železniški progi izročena prometna železniška most preko Kolpe, ki veže Belo krajino s hrvaškim ozemljem pri Bubnjarcih.

Graditelji ljubljani požrtvovalno vztrajajo pri tečajnem delu za postavitev druge začasne lesene polovice mostu. Na prvi polovici so že postavili staro, železno konstrukcijo, ki so jo lansko jesen dvignili iz vode. Drugi del stare mostne konstrukcije je močno poškodovan in ga bodo po popravilu postavili za montažni oter preostale železne konstrukcije. Gradnja lesenega provizorija so pred dnevi močno ovrnali plavajoči skladi ledu v globoki strugi Kolpe, saj so potisnili že postavljene lesene koke in ogroje daleč naprej. Graditelji so z vztrajnostjo preprečili pretečo nezgodo in bo stekel prvi vlak preko mostu v predvidenem roku. Tako bo Bela krajina po treh letih dobila tudi svojo drugo železniško zvezo z Bubnjarci, oziroma s Karlovcem.

Novo avtomatično telefonsko omrežje ljubljanske železniške uprave

Naša železniška ustanova se vsak dan obnavlja in izpopolnjuje v vseh panogah službe. Vzoredno z obnovo objektov in pravkar zaključenem zopetno dograditvi vsega predvojnega omrežja gre tudi obnova voznih sredstev, reorganizacija raznih panog upravnih in predvsem računskih službe, ki je od 1. jan. 1947 močno decentralizirana in postavljena na komercialno osnovno, so tehniški šibkega toka urediti tudi novo avtomatsko telefonsko napravo, kakršne se nima nobena železniška uprava v državi in ki jo deloma razremenila poštno telefonsko omrežje, predvsem pa koristila železnici sami, saj ni več daleč čas, ko bo v ljubljanske železniške uprave (ali obratno) po lastnih telefonskih vodih dosegljiva skoraj vsaka službena enota v Sloveniji.

manjših odsekov prog, ki so še v delu. S to novo avtomatsko telefonsko napravo je skrajšano doseganje zamudnejše obveščevanje, za široko javnost pa so zanimivi tile podatki: Dne 1. januarja 1946 je bilo mogoče avtomatsko klicati 23,7% postaj, s telefonsko zvezo pa 43,4%, dne 1. januarja t. l. pa se je odstotek postaj, ki se lahko avtomatsko kličejo dvignil na 40%, sicer pa je mogoče klicati 70% vseh postaj na progah ljubljanske uprave.

Seveda so tehniški za ureditev telefonije imeli še polite roke drugega posla, saj je bilo treba čisto obnoviti vodo na progi Trebnje–Sevnica in Grosuplje–Kočevje. Na odseku Pragersko–Maribor je bil zgrajen popolnoma nov telefonsko-brzojavni vod. Na novo je bilo treba postaviti vse telefonijo in ves brzojav na novo odprtem odseku proge od Sel pri Otovcu do Metlike. V Mariboru, ki je bil glede telefonije zelo prizadet zaradi ponovnega bombardiranja, so železniški tehniški šibkega toka zgradili novo poslojpe za ročno centralo, iz razbitin izdelali tristodelno ročno osrednje centralo, preko katere bodo povezani vsi telefonski priključki v vseh mariborskih železniških enotah.

Spričo splošnega pomanjkanja tehničnega materiala in tudi strokovnega kadra zasluži ta novost, ki je zdaj že več kakor mesec dni v uporabi v precejšnjem obsegu, se posebno pozornost. Naši železnikarji se niso ustrašili truda, ko je bilo treba iz razbitin nekdanje telefonske centrale v Mariboru zbrati sleherni kos in sleherni žico, ki je bila še uporabna. Vse te ostanke, izpolnjene s telefonskimi pripomočki, ki jih je okupator zapustil na Jesenicah, so tehniški prenesli nazadnje v Ljubljano ter tukaj instalirali novo avtomatsko centralo, ki je pravi ponos njenih mojstrov in je v nesluteni meri izboljšala vso telefonsko povezavo na področju ljubljanske železniške uprave. V železniški upravi je 100 številki preko te centralne avtomatsko vezanih na poštno telefonsko omrežje v mestu, razen tega pa sta z njo priključeni nanjo še enaki centrali manjšega obsega v Celju in na Jesenicah, preko katerih je mogoče dobiti zvezo s sleherni železniško enoto v njenem sektorju. Iz centrale pri upravi in preko omenjenih central na Jesenicah in v Celju je mogoča tudi polavtomatska zveza v vseh ostalih smereh razen nekaterih

Velika in važna pridobitev v železniški obveščevalni službi so tudi vsi skoro frekvenčni telefonski aparati in daljnopisniki. Prvi omogočajo, da tečeta istočasno po dveh žicah dva pogovora ali več pogovorov, ne da bi se med seboj motili. Takšen visoko frekvenčni prenos še obratuje od Ljubljane do Zidanega mosta, od Ljubljane do Maribora ter od Ljubljane do Postojne. Dela za izboljšanje in razširjenje teh pogovornih kanalov se še nadaljujejo. Daljnopisniki so — likar že ime pove — naprave, ki avtomatsko kodo na pisalnem stroju odajajo in sprejemajo brzojavke brez uporabe Morzejeve abecede. Iz Ljubljane je že urejena taka daljnopisna zveza do Maribora in do Zagreba.

Vsi ti uspehi tehnikov bodo mnogo pripomogli k hitrejšemu obratu na železnicah in so zlasti važni za čim racionalnejše izkoriščanje te pomembne ustanove v našem gospodarstvu.

Iz obnove in izgradnje

V LR Bosni in Hercegovini odpirajo nove rudniške premoga. V teku so velika dela v Mostarju. Dve novu rudniški okni bosta za 50% povečali kapaciteto rudnika. Predvidevajo, da bodo v novih rojih prišli do boljšega premoga kot je v ostalih rudnikih. V rudniku v Banja Luki, kjer pridobivajo premog samo iz jamne Rakovac, se je proizvodnja sicer povečala, toda rezerve so minimalne. Zato bodo odprli blizu Dobljina-Lješ. ljanj ali v Suvacaah nov rudnik. Prav tako bodo odprli nov rudnik v Mezgraji, nedaleč od rudnika Ugljevik. Proizvodni pogoji so v vseh novih rudnikih ugodni.

V rudniku Kakanj so izložili 19. januarja za udarniki dan. Tekmovali so za povečanje proizvodnje in so dosegli rekordno dnevno proizvodnjo. V medesebojnem tekmoivanju posameznih rovoj so se izkazali predvsem rudarji »Stare Jamec«, »Ričec« in »Nove Jamec«, ki so za povprečno 29% preseglj delovno normo. K velikemu uspehu udarniškega dnea so prispevali tudi delavci izven rovoj in železnikarji.

Gradnja velikega silosa za žito v Gospiću je bila pričeta pred vojno. Med okupacijo je delo zastalo, po osvoboditvi pa ee nadaljuje. Za gradnjo je bilo odobrenih 4.613.620 din kredita. Silos je visok 32 m, prav tako dolg in 9 m širok. Prostora ima za 180 vagonov žita.

V avtomatski telefonski centrali v Skoplju so trije udarniki v 6 dneh izdelali iz neuporabnega materiala 3 nove medkrajneve telefonske prenašalce in tako za 20% zmanjšali delo telefonske centrale.

Iz mladinskih vrst v Vojvodini je izšlo 17 novotvorjev in 601 udarnikov. Z izgradnjo Bečejskega kanala, ki ga je kopalo 2800 mladincev, je osušenih 4 tisoč katarstkih juter vojvodinske zemlje. Mladinski brigadi iz subotičkega in novosadskega okrožja sta pomagali sremski mladini pri obnovi požganih vasi. 120 vojvodinskih mladincev je pri Apatinu reguliralo Donavo. 900 mladincev je delalo na železniški progi pri Subotici. Od zaključka tretjega mladinskega kongresa do 31. decembra 1946 je vojvodinska mladina obdelala 4947 juter zemlje in pogozila 163 juter golčic. Izkopalj so 76 km jarkov in kanalov, popravili 449 km cest in poti, zrušili so 6 novih zgradb in očistili rudinev 199 poslojij. Od 17 novotvorjev in 601 udarnikov je 483 udarnikov iz vrst delavcev mladine. Prav tako so iz tovarn vsi mladi novotvorji.

Vsem okrajnim in krajevnim upravam socialnega fonda OF

Ker se z ukinitvijo okrajnih uprav dosedanjih okrajnih 20% zneskov iz zbirke »A« razdeli enako med okrajne in krajevne uprave Socialnega fonda OF, naročajo vsem okrajnim in krajevnim upravam Socialnega fonda OF, da v poročilih in obračunih za mesec januar 1947 zadržijo po 30% (namesto dosedanjih 20%) iz zbirke »A« in ta popravke vnesajo tudi v redna mesečna poročila »A«, ki jih bodo odposlala 5. oziroma 10. februarja 1947. Okrajne uprave Socialnega fonda OF pošljejo ostalih 40% kakor doslej s položnico Upravi Socialnega fonda pri IOOF.

Ljubljana, 29. januarja 1947.
UPRAVA SOCIALNEGA FONDA
PRI IOOF.

Obvestilo veleposlaništva republike Poljske

Beograd, 28. jan. Konzularni oddelek veleposlaništva republike Poljske v Beogradu obvešta, da morajo zaradi izpolnitve prijavljene škode uradu za vojno škodo pri predsedstvu vlade Poljske republike vsi poljski državljani, ki bivajo v Jugoslaviji, prijaviti vojno škodo in sicer: nematerialne (Gloveške žrtve), materialne in druge, ki so jih utrpeli zaradi vojnih operacij na Poljskem in v inozemstvu. Zaradi natančnejših navodil in obrazcev naj se obrnejo na konzularni oddelek poljskega veleposlaništva v Beogradu, Miloša Pocerca ul. št. 23a.

KULTURNI PREGLED

Župančič v slovaščini

Župančič je od naših poetov prodrl med največ evropskih narodov in dvignil pri njih zanimanje za našo slovstvo.

Med posamezniki, ki so se osebno ogreli zanj, je tudi Slovak Štefan Krčmery, eden izmed prevajalcev Župančičevih pesmi. Župančič so prevajali v slovaščino Krčmery, Geradini, Slavkovićan in morda še kdo. Največ je prevedel Koloman Geradini, ki je izbor Župančiča poleg izbora iz slovenske sodobne lirike izdal v posebni knjižnici Pesmi izpod Triglavca (izšlo 1940). Geradini je bil pozneje izrazit kolaborant in je pred osvoboditvijo pobegnul v inozemstvo. Njegovi prevodi tudi niso najboljši, ponekod so površni in mlhavni. Prav iz teh razlogov je velika škoda, da ni Krčmery prevajal več Župančiča, ker je prevedel dobro, kar je prevedel. Škoda, da se ni realiziral njegov predlog, naj bi Slovački dobili v prevodu celotno knjižico Župančičevih pesmi, predlog, ki ga je sam stavil za župančičevo petdesetletnico.

zdrav umolklega pesnika in knjiga iz tujih vrstov. Krčmery sodi med vidne slovaške kulturne delavce iz pred 15 let. Po prvi svetovni vojni je postal tajnik Slovaške Matice, največjega kulturnega in književnega podjetja na Slovaškem. Tu je od 1922 dalje nekaj let urejal centralni slovenski organ Slovenské Pohlady. Kot urednik, kritik, pesnik, prevajalec, glosator dnevnih dogodkov in literarni vodnik je imel bistvo čut in široko kulturno razgledanost in zato imel velik delež pri razvoju kulturnega življenja po osvoboditvi izpod Hađdarova. Bil je tudi pesnik, vendar je pomembnejši kot literarni kritik, organizator in urednik.

Knjiga, ki je sedaj izšla, nosi naslov Iz tujih vrstov in prinaša vrsto prevodov iz različnih evropskih slovstev. Razdeljeni so na troje poglavij: Iz slovaških pesnikov. Iz tujih pesnikov. Iz madžarskih pesnikov. Od slovaških pesnikov imajo: Župančič 3 pesmi, Lermontov, Nekrasov, Sologub, Jesenin in Przerwa Tetmajer po eno. Po besedah slovaških kritikov spada Krčmery med najboljše slovaške pesniške prevajalce. Njegov

primer kaže, kako v slovaškem slovstvu upošteva to resno tudi prevajanje in kako smatrajo za bogatitev svoje literature tudi prelinvanje tuje poezije v svoj jezik.

Posebej nas morajo zanmati trije prevodi iz Otona Župančiča, ki v knjiži zavzemajo prvo mesto. To so: ena pesem iz cikla Manom Josipa Murna–Aleksandrova (tretja), Hej oblaki in Duma. Pesem Kaj je škranjčkov kmet po brazdah nasejal, objavljena pod naslovom Za mrtvým poetom, je naravnost prepisana v slovaščino, tako da vsebina, melodija in čustvo prevoda popolnoma odgovarja izvirniku. Enako je vso posebnost izvirnika ohranila pesem Hej oblaki, ki je tudi, bi rekel, prepisana v slovaščino, kakor je retuširana iz enega slovaškega jezika v drugega. Najpomembnejši pa je prevod Župančičeve Dume. Posebno postane zanimiv, če ga primerjamo še s češkim prevodom, ki ga je objavil Jozef Hora v antologiji slovenske sodobne lirike Zvezde nad Triglavom. Slovaški prevod je zaradi večje jezikovne bližine slovaščine do slovaščine, kakor do češčine našemu ušesu, bolj zvenec in našemu občutju bližji. Slovaški prevod spada gotovo med odlične prevode Župančičeve Dume. Prevajalec je do podrobnosti poznal vsak izraz in vsako misel verza in celote in je to odgovorjačo, s

pesniško tankovestnostjo in vernostjo prelin v svoj jezik. Tako se ni nikoli oddaljil niti malo ne od vsebine ne od smisla izvirnika. Pa ne samo to. Oddaljl se tudi ni celó od drobne ritmike vsake besede ali verz, pa čeprav je slovaški jezik po svoji ritmiki izrazito padajoč, slovenski pa ne. Edina manj posrečena partija prevoda je onj odstavek o

Hamburgu in Mateju, prav zaradi drugačne ritmike slovaščine. Tu se verzi po notranji ritmiki dobro zaide, glasovno slikanje pa ne zveni tako kot v slovenscini.

Naj za zgled dobreg prevoda navedem na primer stihe o hrastih orjakih, ki za poljem stoje in se z burjo horiože (slovaščina naglašuje v besedi vedno prvi zlog):

Obrovské duby za pol'om stoja i boria sa s búrou, století shenie kýva im vrcholce v šumení dial'nom, každuček jari doba nová načúpa tajnostiam dávnovseostí; a ty sa trudiš v cudzine, zadušáš dušu — ja vřak som s ružami ruřa; vmeřam sa medzj ne, ty bys řiel povedl'a, nepoznal by si ma v kruhu družic. (Str. 10.)

All iz drugega dela: Tvoja ruka m', otec mój, odomkla závory, zeme a čudo za čudsom zjavila prirodne krásy, ty si m' ukázal plody řej, vodil ma do hory, učil ma roznávat' družiny stromov a tajméné hlasy, hej, m' sme vedeli, kde hniezdá drozdi mladi, kde chodi divy muž, vily kde kryjáš sa rady. (Str. 14.)

Reči je treba, da so prevodi Štefana Krčmeryja uspešni pesniški prevodi in da Slovaki iz njegovega prevoda, zlasti Dume, morejo res vsaj deloma spoznati posebnost in pomembnost umetnosti Otona Župančiča.

Prevodi Krčmeryja iz Župančiča so izšli najprej v slovaških revljah (posamejno že zdavnaj) — tako je prevod Dume že zaznamovala bibliografija v jubilejnem zborniku ob Župančičevi petdesetletnici. Žal, da se je Krčmery — iz zdravstvenih razlogov — v zadnjih 15 letih popolnoma umaknil iz slovaškega kulturnega življenja in ni več aktiven ne v Matici ne v Pohladych ne v kritiki ali v prevajanju. Zlasti za prevajanje nam je žal, ker bi prav od njega mogli pričakovati še več uspešnih prevodov iz Župančiča, ki ga visoko cenj

